

VZPOMÍNKY KARDIOLOGA, KTERÝ ZŮSTAL ČEchem I V EXILU

Fejfuša M.

V nakladatelství Akademia vyšla v edici „Paměť“ kniha MUDr. Pavla Jerieho „Pro koho je medicína? Světem za lepšími léky“.

Když dr. Pavel Jerie dovršil roku 2007 80 let, říkal, že navždy skončil s publikační činností.

Nevěřil jsem mu a skutečně: již tehdy měl „v rukávu“ připravený koncept uvedené knihy, která je celoživotním vyznáním autora.

V úvodu knihy autor vzpomíná na své dětství a mládí. Otec Pavla Jerieho, Bedřich, byl evangelický farář, pocházející z Vysočiny, který později působil na pražských Vinohradech. Byl vynikající kazatel, což Pavel zdědil. Jeho strýc Josef Jerie byl profesorem a přednostou pražské gynecologické kliniky a měl vliv na výběr Pavlova zaměstnání. Jeho vztah k medicíně byl později ovlivněn též světoznámým profesorem biologie Janem Bělehrádkem, s kterým udržoval kontakt až do konce Bělehrádkova života.

Prvním působištěm dr. Jerieho byla nemocnice v Mostě. Bylo to specifické prostředí uprostřed zdevastované krajiny, na které však autor rád vzpomíná, neboť zde našel řadu přátel a později významných lékařů (dr. Oldřich Horák, dr. Jiří Jirka). Denní praxe na interním oddělení byla dobrým základem pro začínajícího lékaře, stejně jako mostecká kardiologická škola, kterou založil primář Symon a v níž pokračoval primář Ulrich.

V srpnu roku 1956 přešel dr. Jerie do Ústí nad Labem. Zastával zde funkci krajského kardiologa a spolu s krajským gastroenterologem dr. Jaroslavem Bittrem vytvořil vynikající tandem krajských ordinářů. Mnohdy humorné jsou vzpomínky na zvláštního primáře tehdejší ústecké interny doc. Duba. Atestace z kardiologie u prof. Broda, jejíž splnění bylo předpokladem k zastávání funkce krajského ordináře, byla vylíčena dr. Jeriem již dříve, přesto je její popis stále obrazem náročnosti této zkoušky.

V letech 1964 a 1967 vyšla koncizní a přitom velmi úspěšná „Kardiologie praktického lékaře“, k níž prof. Brod napsal předmluvu k 2. vydání.

S prof. Brodem se dr. Jerie po odchodu do exilu setkával velmi často a Brodovo pojetí kardiologie (a nefrologie), které vycházelo z Woodovy školy, ho provázelo po celou dobu lékařské praxe u nás i v zahraničí.

Během působení na interním oddělení v Ústí n. Labem zorganizoval tehdy originální péči o pacienty se srdeční zástavou spolu s dr. Josefem Novotným. Zachránili tehdy přes 20 % osob stížených zástavou. První operace mitrální stenózy v ČR byla provedena prof. Bedrnou ve FN v Hradci Králové ve spolupráci z dojíždějícím do Mládkem. Pacientka pocházela ze Severočeského kraje a léčena byla dr. Jeriem a doc. Mládkem. Příkladná byla spolupráce (spolu s prim. Jaroslavem Ulrichem a dr. Viktorem Kašpárkem) v péči o kardiaky s chlopní vadou s kardiochirurgickým oddělením ÚVN v Praze-Střešovicích.

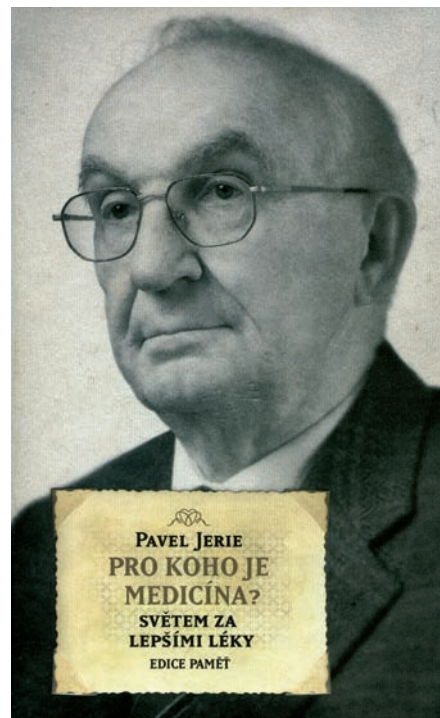
V září 1969 odešel dr. Jerie s manželkou a dcerou do exilu. Autor líčí strasti, které je čekaly krátce po odchodu do Rakouska. Stav se zlepšil po získání zaměstnání na interní nemocnici v Dornbirnu a posléze na oddělení klinického výzkumu u firmy Wander v Bernu.

Zajímavé jsou autorovy postřehy ze života Švýcarů. Jeho intelektuální rozsah znalostí a zájmů dobře vyniká z pojednání o jazykových problémech Švýcarska – švýcarském nářečí (Schwiizerdütsch). Líčí skutečnost, že ani dva Švýcaři bydlící ve dvou sousedních údolích si nemusejí rozumět (při osobním rozhovoru dr. Jerie umí s vrozeným hereckým nadáním výborně napodobit nesrozumitelnost švýcarského dialektu).

Charakter rodilých Švýcarů je ovlivněn „reformací, především kalvinstvím – přísné odříkání ve všech směrech: žádné utrácení, velká šetrnost“. Aby peníze neunikly z rodiny, existují i rodinné sňatky – s tím ovšem souvisí častější výskyt dědičných nemocí a vrozených poruch.

Po dobrých zkušenostech s maďarskými imigranty z let 1956 a 1957 byli vítáni též Čechoslováci po srpnu 1968 – došlo k „osvěžení krve“.

Na počátku 70. let přesídlil dr. Jerie do firmy Sandoz v Basileji. Jako kardiolog této farmaceutické firmy se účastnil mnoha kongresů a konzultací o zkoumaných lécích a poutavě vyličil zajímavosti z navštívených zemí. Za svého působení u Sandozu uvedl do praxe mj. preparát spirapril (Renpress), registrovaný a užívaný dodnes i u nás, na jehož vývoji se po roce 1989 podílela řada československých pracovišť, kde vedoucím projektu byl prof. Jiří Wídimský st.

Kniha MUDr. Pavla Jerieho „Pro koho je medicína? Světem za lepšími léky“.

Vzhledem k osobním zkušenostem autora z lékařské praxe i farmakologického výzkumu jsou zajímavé poznámky o významných lécích v kardiologii i v jiných oborech a o lécích nemocí na ústupu (syfilis, revmatická horečka). Dr. Jerie je při stanovení diagnózy zastáncem důkladné anamnézy a pečlivého fyzikálního vyšetření a teprve poté sofistikovaných moderních metod.

Zdůrazňuje rozdílný účinek léků u různých etnických skupin. Odsuzuje preferenci komerčních zájmů firem i zdravotnických zařízení, které nesmí být a priori ekonomickými jednotkami.

Nesouhlasí s častou fluktuací pracovníků farmakologických firem (kterou pociťujeme

i u nás – pozn. autora). Základní postulát, uvedený již v názvu knihy, je skutečnost, že medicína je pro pacienty.

Dr. Jerie zaujímá kritický a objektivní postoj k některým problémům ve světovém měřítku, k čemuž ho opravňuje dlouhodobý pobyt na „východě“ i „západě“. Zdůrazňuje nevýhody technokracie ve zdravotnictví, kde dochází k „odlidštění“ personálu, absenci rodinných lékařů a omezení osobního přístupu. Srovnává ekonomickou situaci lékařů s právníky a zaměstnanci bank. Vypočítává jiné závažné a těžko řešitelné problémy dnešního světa: péči o staré osoby, otázky eutanázie, pochybnost alterna-

tivní léčby, obezitu dětí a agresivitu reklam na léky ve všech sdělovacích prostředcích včetně internetu.

Knihy je výpovědí autora z jeho bohatého odborného i osobního života, z nadhledu člověka zralého věku. Je čtivá a poutavá nejen pro zdravotníky.

MUDr. Michal Fejfuša, CSc.

oddělení všeobecné interny a kardiologická klinika,
Masarykova nemocnice Ústí n. L.
michal.fejfusa@seznam.cz

WWW.MHW.CZ